

KIADÓHIVATAL.
Budapest, Eszterházy-utca
12. sz.

Megjelen minden pénteken.

Előfizetési díj:
Egész évre... 4 frt — kr.
Fél évre... 2 frt — kr.
Negyedévre... 1 frt — kr.

Egyes számok 8 krért
az elárusító helyeken
kaphatók.

A lap szellemi részét illető közlemé-
nyek a szerkesztőséghez, pénz s
értéküldemények reklamációjá-
talán a lap anyagi részét illető
levelezések pedig a fel. szerkesztőhöz
(Gyöngyösi-utca 9. sz.) intézendők.

NÉPJOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ES TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, Vas-utca 15. sz.

Megjelen minden pénteken.

Előfizetési díj:

Egész évre... 4 frt — kr.
Fél évre... 2 frt — kr.
Negyedévre... 1 frt — kr.

Egyes számok 8 krért
az elárusító helyeken
kaphatók.

A lap szellemi részét illető közlemé-
nyek a szerkesztőséghez, pénz s
értéküldemények reklamációjá-
talán a lap anyagi részét illető
levelezések pedig a fel. szerkesztőhöz
(Gyöngyösi-utca 9. sz.) intézendők.

Az öt éves mandatum.

Most foly a képviselőházban, az ellen-
zék harca a nép jogának megvédésére, a
kormány s pártja ellen, mely e jogot confis-
cálni akarja.

Arról van szó, hogy a képviselők ez-
utánra ne három, hanem öt évenként választ-
tassanak, tehát a nép választási jogát ne
három, hanem csak öt évenként gyakorol-
hassa.

Sokkal inkább érinti e kérdés alkot-
mányunkat, mint tán első pillanatra látszik
s sokkal nagyobb veszélyt rejt ez — a mi
körülményeink között — magában, a mint
azt felületesen tekintve tán gondoljuk.

Az országgyűlés öt éves tartama, te-
hát a választásoknak öt évenkénti megújul-
ása egyértelmű a mai viszonyok állandosítá-
sával, egyértelmű a Tisza kormány ural-
mának hosszu, hosszu időre leendő biztosítá-
sával az esetre, ha a választó közönség az
utolsó órában az 1887-ben bekövetkező által-
ános választások alkalmával, összeszedve
minden erkölcsi erejét, a csábítás szokott
nemeinek az etetés, itatás, a fényes igére-
tek, a susogó bankónak ellent nem áll s ki
nem adja az utat ennek a kormánynak,
melynek uralma Magyarországot már is köz-
zel juttatta a nyomorhoz s állandóságában
kétségkivül mindenkinek kezébe adja a kol-
dusbotot, ki becsületes munka s nem pro-
tektió után akar megélni. Azon szellem, mely
a kormányt s engedelmes többségét vezérli,
mind lejjebb s lejjebb tereli országunkat azon
lejtőn, melynek alján — a husos faze-
kak lovagjai kecsesleg hivatva, —
minden tisztességes keresztény embert un-
dorral eltöltve — ott tátong a zsidó li-
beralizmus, a zsidó erkölcsök fertője, melybe
fulad a haza szeretet, minden nemes,
fenséges, magasztos iránti érzelem s nagyra
növekszik az önzés, a haszonlesés; a fele-
baráti szeretet helyét gyűlölség, a köl-
csönös keresztényi támogatás helyét a
zsidó gyűlölködés foglalja el s mindezek ko-
ronájául ott integ a nihilizmus réme, mely
a könnyen megélhetésből kérlelhetlenül saját
részét követeli meg.

De hát mit törődik mindezzel Tisza
Kálmán s mondva csinált többsége, az a
többség, — mely csak az imént az elvtaga-
dás apológiáját hozta színre, nem törődve
azzal, hogy mindenki a ki látni akart észre-
vehette az oly hűhóval felállított szín-
falak talmi aranyozását — meg fogja
szavazni e javaslatot is, megszavazza saját
megának, mert hitvány életének meghoszab-
bitását reméli s várja tőle, megszavazza
nem azért, mert igaza van — senkinek se
lehet abban igaza, hogy a nép jogait csor-
bitsa, — hanem mert többség, tehát hatalma
van hozzá, nem gondolván meg, hogy a va-
lódi többség, a valódi hatalom éppen az,
mitől a jogot ragadja el, s hogy e többség-
nek egyetlen uja, nem, vállvonítása is elég
arra, hogy az annyira támogatott bársony
székeket s vele a mostani többség husos faze-
kait feldöntse.

Ma!

Németország felől érkező hírek, melyek az
antisemitizmus erősebb mozdulatait jelzik; alkal-
mul szolgálhatnak arra, hogy kissé szemügyre ve-
gyük, vajjon hogy is áll az antisemitizmus ügye
jelenleg hazánkban? különösen korszerű ez akkor,
midőn a zsidó táborból oly szívesen hirdetik, hogy
a zsidókérdés elvesztette alkut jellegét, a nép
(melyet ilyenkor józannak dicsérnek) kezdi belátni
mily boldogság neki a zsidó és engedelmes hada.
Zsidólapokat olvasva majdnem azt lehetne hinni,
hogy ezen kérdésről már csak azok elmélkednek,
kik egy pár zsidó megijesztésért mint lázadók ül-
nek a börtönökben; meg talán azon szülők-
kiknek gyermekei egy vagy más uton elveszték,
mintegy bizonyítékánl annak, hogy hol zsidóról
van kérdés ott közvetve vagy közvetlen vérnek is
kell lenni.

Nem csodáljuk azonban, ha a zsidó a szel-
csendet teljes derűnek látja; hogy is ne; hisz a
zsidók ablakaik védelmére használt agyu, puska,
szurony; a hatalom ez idei kezelője dörgedelmes
filippikákat eresztett neki, miadazoknak, kik a
zsidót nem szeretni merészlik; biboros és közön-
séges főpapok, romaiak és augsburgiak dicsérik a
zsidókat, és hogy az ellenük indult mozgalom tény-
ezőit ki nem átkoztuk, csak annak köszönhet-
jük, hogy meggondolták, miként nem jó olyan vi-
lámmal játszani mely nem csak le, de felfelé is
űthet.

Képviselőházunkban is halgatnak antisemita
képviselőink. Csak néha ritkán jelzi egy zsidó-
ellenes felszólalás, hogy még élnek. Természetes
tehát ha a zsidóság és még náluk is roz-
szabb keresztény társaik, vérszemet kapnak.

Meddig fog ez öröm tartani, nem tud-
juk; de hogy a helyzetet nagyon tévesen fogják
fel, hogy családásuk nagy és keserű lehet, azt
látja mindenki, kit a néptől nem választ el sem
bársony sem selyem szék. Mi tisztán látjuk, mint
áll a zsidókérdés ma tudjuk hogy megoldásához
közeledik lassan bár de biztosan, tudjuk azt is,
hogy ma még nem multa idejét, hogy a megoldás
mozgául válasszuk a „tisztító csendes esőt, mint
Szalay Imre lengyeltői képviselő, oly találóan
nevezte el a zsidókérdés törvényes megoldását;
nehegy megadja azt a különben bekövetkező
„pusztító vihar.”

De nemcsak számban nő az antisemitizmus;
alig is nőhet már e tekintetben; mert azokat
kivéve, kik érdekeiket vélik a zsidó barátsággal
szolgálni, ma már átöleli az egész keresztény vi-
lágot: a római pápa encyklikáival az orosz czi r
parancsszavával ép úgy szolgálják a szent ügyet,
mint Bismarck hatalmával; ép úgy mint szolgál-
ják önkéntelenül mindazok, kik a zsidók fosztoga-
tásait nem akarják látni, gyilkosságait elpalás-
tolják hazánkat gácsországi fanatikus vad zsidó
csordákkal elengedik árasztani.

Sokat igen sokat nyert azonban az antise-
mitizmus eszmékörének tisztaságában is; s ha
küzdelmek kezdetén voltak köztünk kik elhitet-
ték önmagunkkal, hogy becsület, tisztesség s
zsidószellem megférnek egymással, ma már ezek
száma az észrevehetetlenségig megfogyott, ma már
a nép szívében izzó lánggal ég azon tiszta meg-
hamisítlan antisemitizmus, mely törvényt kíván a
zsidó szellemnek minden téren való megzabolására,
követeli tán már holnap azon keresztény nép,
mely oly szívesen hajol meg király s hatalom
előtt, mely bazáját forrón szereti, de megunta

annak ellenségeit mint a kigyót saját keblén táp-
lálni.

Mikor fogja a gondviselés jónak látni az
arra hivatottak elméjét oda vezérteni, hogy a
zsidókérdést a nép érdeke, szíve és hite szerint
oldják meg, azt nem tudjuk, de megjön ez idő
mint megjött minden, mit a kereszt feltámadott
halotta megjósolt.

Lesznek bizonyára akkor is, kik e megol-
dásban nem fognak mást látni, mint következmé-
nyét a vak esetnek, talán még csodálkozni fog-
nak hogy ennek így és nem másképp kellett tör-
ténni; mi azonban kik hiszünk, mi érteni fogjuk
az isteni végzés nyilatkozatát, mert mi tudjuk,
hogy az ugynevezett vak eset sem egyebb mint
a kis uj a mindenhatóság kezén.

K.

Hogy áll a világ?

Olvasóink lapunk más helyein találják a
belügyekre vonatkozó fontosabb jelentéseket, e
szerint e helyen a külügyi helyzet felől kívánunk
lehető kimerítő tájékoztatást nyújtani. Mondjuk „le-
hető”, mert azok a hírek, melyeket nagy kedv-
tellessel terjeszt a sajtó nem szolgálhatnak meg-
felelő utmutatással. Szerény lapunkban — e di-
cséretet megengedhetjük magunknak — kivétel
nélkül eltaláltuk eddig az igazat. Mi mindig han-
goztattuk, hogy a keleti kérdés bonyodalma há-
boruba fog kimenni s még akkor is állítottuk,
midőn a töbi lapok abban ringatóztak, hogy a
bekés megoldás lehetősége meg van.

Az események nekünk adtak igazat.

Nem vagyunk jósok, sem próféták, hanem a
helyzet s az általános hangulatból meritettük ite-
leteinket s helyesen.

Most is kételkedve állanak a lapok Szerbia-
val és Bulgáriával szemben. Tapogatóznak a sötét-
ben s nem veszik észre, mennyire hibás, meny-
nyire gyöngye éppen a mi monarchiánk beavat-
kozási politikája; mennyire nem jogosult éppen e
válságos pillanatban a mi külügyeink ragaszkodása
a hirhedett három császár szövetséghez; mennyire
leverő reánk nézve Kálnoky gróf politikája, mely
nem egyebb mint az: hogy az orosz politika ve-
zeti őt vontató köteleivel orránál fogva. Lépre
megyünk, ha így folytatjuk. Mindenből kiviláglik,
hogy az orosz segíti a hős Sándor fejedelmet,
hogy a török is a bulgáriaiaknak fog segíteni ha
Ausztria-Magyarország fegyveres erővel menne
Milán segítségére. Ime ez a három császár szö-
vetség:

A nagy Bismarck meg mosolyog egyet a
balszemével s hagyja folyni a dolgokat. Jól teszi
ő a legokosabb.

Minden esetre a mi helyzetünk igen kényes!
S hogy ily helyzetbe jutnunk kellett, azt ismetel-
ten mondtuk már el. Most vagyunk egészen
benne a bonyodalomban s helyesnek találunk, ha
végre tisztáznák az ügyet erélyel, a gordiusi
csomó hatalmas szétvágásával. Aut-aut! Hadd
tudjuk már meg elvégre, hogy miként állunk.

Olaszországban a pápa encyklikája
melyről mi is megemlékeztünk, az olasz szabad-
kőműveseket teljesen kihozta sodrából, annyira
hogy elhatározták, miszerint, mert ők megsértve
érzik magukat, nyilatkozni fognak, csak azt nem
tudjuk meg, mily alakba öntsék az encyklika-elle-
nes nyilatkozatot. — A mint Romából jelentik
Olaszország területén a kolera-járvány általános-
ságban megszüntnek tekinthető.

Spanyolország. A katonai óvintéz-
kedések eddig minden bonyodalmat meg tudtak
akadályozni. A miniszterium azt tanácsolta a ki-
rálynénak, hogy a kortes összehívását bizza az új
kormányra. A köztársasági párti lapok mérsékelt
hangon írják, a karlisták hírlapok pedig korainak
nyilvánítják a karlistáknak tulajdonított terveket,
mert eddig mi sem történt. A dinasztikus balpart
kivételével a baloldal összes pártjainak elha-
tározták, hogy támogatni fogják a Sagasta kor-
mányt, a conservatív párt vezérferfi megalla-

podtak, hogy a regensséget támogatják. Egyelőre tehát Spanyolország politikai egeről a legveszelebb felhők eltűntek, persze nem valószínű, hogy vissza ne jöjjenek. Nem hiteles forrásból értesülünk, hogy a bécsi és pápai befolyás következtében egy idő óta a spanyol dinasztia és Don Carlos közt eshetőleges trónöröklési jogigények tárgyában a pápai szt.-szek közvetítésével kiengesztelési tárgyalások folynak.

H I R E K.

— **Antisemita naptár** jelent meg tót nyelven is, üdvözöljük e vállalatot mint igen időszerűt, reméljük meg fogja győzni hazánk tót aiku polgárait; hogy bármi hibákat követ is el kormányunk, melynek bölcsessége csak abban áll hogy egyaránt koldussá tesz mindnyájunkat, van egy közös egy változhatlan egyesülési alap: a kereszténység zászlaja, mely alatt megnyugvással egyesülhet mindenki ki csak egyenlő jogot akar minden keresztény számára; mely zászlótól annyira félnek azok kik a nép legközvetlenebb zsarolóiban a zsidóban keresnek szövetségest.

— **Mozgositunk?** „Egy hét óta makacsul megtagadnak minden szabadságolási kérvényt.“ Így szólott egy magasabb rangu katona tiszt a kávéházban. Nem messze tőle ült egy szemfüles zsidó reporter — riktik másnap már megvolt az újságcikk az egyik zornálban, hogy: ki van mondva a mozgosítás! Már ha mi nem is tartjuk valószínűtlennek, hogy végre oda fog kerülni a dolog — mégis furcsának találjuk, hogy a zsidó reporter egy katonatiszt állításából indulva ki azonnal föllármázza az olvasókat. Különben a zsidó „Pesti Hirlap“ is jól felsült a mult héten. Egyik vasuti hivatalnok beszélt a másikkal s egybek közt ezt is mondta: „No most már mehet a hecc, készen van minden!“ A reporter ezt is meghallotta. Másnap benne volt hogy Hieronymit fölhívták Bécsbe s ott azt parancsolták rá, hogy 48 óra alatt szállítson 200 000 katonát le a szerb és bolgár határra! Hogy mily sülelenség ez — ez mindjárt az első tekintetre kiténik!

— **Hősies zsidó.** Grünberger Móricznak neveztek. Mi is megörökítjük ezennel a nevét. Nem jól ment a gseftje, megunta az életét, eladta utolsó nadrágját is, vett egy revolvért, megtöltötte élesen, azután lefeküdt az ágyába, nagyot sóhajtott, bekötözte a szemeit, hogy miért azt nem tudjuk, azután — a szerencsen utcai Horváth-féle szállóban levő gánzlis zsidó asszony durrantást hallott; rosszat gondolt, sikoltott, Gatt der Gerechte, der Móricz hat sich zu todt gepufft. Meg van halva! Nagy a fölindulás a szerencsen utcában! Még mondja valaki, hogy nincs a zsidónak kurázsija.

— **Nógrád megyéből** tudósítanak, hogy Buják község Vohl nevű zsidó adószedőjét f hó 5-én este az ablakon át agyonlőtték. A tettest ez ideig nem sikerült felfedezni, a mi annál is nehezebb lesz, mert a nevezettnek kevés barátja, de annál több ellensége volt, miután nemcsak a bujakiakat, hanem a szomszéd községbelieket is szépen kiforgatta vagyonukból úgy, hogy a volt urberes földek nagyobb részének urává lett. Sirjába ugyan kevés áldást is vitt mayával.

— **Entradam.** Beszterce-Naszód megyében van 98 önálló község, 96-ban volt iskola, egyben csatlakozó és egyben egyáltalán nem volt. Ennek az egy községnek a neve: Entradam. Minden-

esetre nevezetes község. Egy zsidókból álló telep; Naszódnak közelében származván abból az időből midőn a zsidóknak nem volt megengedve, hogy Naszódon lakjanak; a zsidók fogták batyujukat s alkottak maguknak egy külön községet; most sincs még egyetlen egy más kítü tanköteles gyermek — de van ott — zugiskola. A mint erteszülünk kapnak immár ott is állami iskolát. Majd épít nekik Trefort ur egyet, hadd tanuljanak már a zsidók is Entradamban modern iskolákban!

— **Népesedési statisztika.** A lefolyt héten Budapesten elve született 306 gyermek, elhalt 257 személy; Debreczenben született 35, meghalt 39 személy; Pozsonyban született 26, meghalt 27; Kecskeméten született 35, meghalt 25; Aradon született 28, meghalt 18, Temesvártt született 28, meghalt 19; Nagyváradon született 21, meghalt 14; Kolozsvártt született 17, meghalt 11; Kassán szül. 24, meghalt 12; Sz.-Fehérvártt szül. 25, megh. 16; Félégyházán született 26, meghalt 17 egyén.

— **Szélhámosság a trónörökös nevével.** Arad megyei Sajtényban oly eset történt mely a mai szélhámosság világban is ritkítja párját. Nemrég két zsidó utazó jelent meg ott s biztosítási ügyleteket kötöttek, azt híresztelve, hogy a ki náluk biztosít, az olesó kölcsönt is kap tőlük, mert Rudolf trónörökös a felesége után éppen most kapott vagy fél millió forintot s abból 70 ezer forintot Sajtényba küld, hogy kiadja kölcsönre. A szegény nép ráment a lépésre s a szélhámosság, miután egy esomó pénzt összeszedtek, ellillantak.

— **Hogy csal a zsidó?** Az „Egyetértés“ írja: Egy szegény asszony jött hozzánk panasza, kítől egy zsidó két libát vásárolt 3 frt 40 krért s adott neki egy 5 forintot tanuk előtt, hogy fogja ki belőle a libák árát. Amint a szegény asszony keresgélte összefele aprópénzt, a zsidó látva, hogy azon tanuk kik előtt az 5 frtot átadta, nem figyelnek oda, visszakérte az 5 forintot a szegény asszonytól, mondván, hogy van nála annyi aprópénz, mellyel a liba árát ki tudja fizetni. Eltette az 5 frtot s egy kis ideig keresgélte zsebében, végre pedig elkezdte sürgetni, hogy adjon vissza az 5 frtosból. A szegény asszony hiába mondta, hogy visszaadta a zsidónak; mert a tanuk azt nem látták s nem bizonyíthatták. A vége az lett a dolognak, hogy a zsidó elvitte a libákat ingyen és még ráadásul a szegény asszony 1 frt 60 kr. keserves keresményét. Kár, hogy e gaz zsidó nevét a rászédett szegény nő nem tudta megmondani.

— **Gyilkos zsidógyerek.** Vélrázó gyilkosságnak volt színhelye a mult héten Pálfi felhőmegyei község. Egy odaváló zsidó bérlő, Herczföld Móricz ugyanis, ki fájának összes göggyével és szemtelenségeivel kérkedhetik, állítólag csekély kihágásért, melyet kocsisa Lukács Péter elkövetett, berontott az istállóba s az ott foglalatószkodó szegény embert a kezébe ragadt vasvillával agyonverte. A szerencsétlen kocsis mindjárt az első ütésre földre rogyott s elborítá a vér, de az alávaló zsidó, kibén az ártatlan keresztény testéből kibugyanó vér látása örült örömet ébresztett, egy vérszomjas hyénát is jóval tulicizált kegyetlenséggel addig döfte és vágta az éles vasvillával, míg az végső lehelletét is ki nem adta. E gyilkosságról

az egyik sz.-fehérvári lap csak két sort ír, mig ha ugyanezt a zsidót a kocsisa ölte volna meg, akkor csapott volna belőle nagy lármát, hajmeresztő gyilkosság címén.

— **Egy zsidóorvos s a humanizmus.** Mult heten özv. Fritzné Szombathelyi lakos napszámos szerencsétlen esés következtében lábát kifczamította, a szerencsétlen asszonynak haza hívott leánya orvosi segély alkalmazása végett Szöllösi (Weinberger) zsidó orvoshoz folyamodott, ki a beteg lakásán megjelent, azonban utközben megkérdezte az öt kisérő leánytól „hogy van-e otthon annyi pénz, miből őt kifizetik“ — miután a leány „nem-mel“ felelt, nem is rendelt enyhítő gyógyszert a fájdalomra, annál kevésbé segítette a kifczamodott inakat helyére vissza, hanem egyszerűen megnezte a beteg lábát, — és ezen orvosi szer hátrahagyása után „— semmi baj, majd meggyógyul“ távozott, — ezt hallván a szerencsétlen asszony, elkeseredett és német nyelven csak ennyit mondott „O du Spitzbub“ s ezek uton elküldte leányát tek. Alexy Tobias orvos urért, ki a szegény asszony lakásán gyorsan megjelent, a kifczamodott lábát helyreigazította, a fájdalom enyhítésére gyógyszert rendelt, és anélkül távozott, hogy a szegény asszony nevét megkérdezte volna, annál kevésbé tudakozódott pénz után. Ehhez aztán kommentárt sem keresünk.

— **P. S. Szilágymegye körjegyzővel** azon komikus, de az ottani közigazgatást jellemző eset történt, hogy midőn levelhordója a szolgabírói hivatalnál postáját átveendő megjelent, — postakönyvében a korábbi postával hozzá kiküldött darabok fölbontatlanul találtak. Majd tesznek erről is Tisza főispánjai, no persze a jegyző ur véletlenül nem hatalmas kormányparti kortes.

— **Antisemita naptár** 1886-ra szerkesztőségünkben megrendelhető. Ára 50 kr.

Ternó! Ternó!

Török János főkapitány tevékenységének körebe a lottó-szedelgőket is vonta. S a midőn az augias istálló ez egyik sőpredeke fölött végig járatta főkapitányi új gereblyéjét — akkor elhallgattak a szedelgők a nyilvános hirlapi hirdetésekkel s már-már örvendetes tüneménynek vettük az új főkapitány eljárásának sikerét.

Azóta nyolcz hét mult el. S ime megint ott találjuk a hirdetési rovatokban a „Ternó-Ternó“ című szemtelen s tolokodó reklámokat.

Hát abból csak azt lehet következtetni, hogy Török János jó akaratánál erősebbek a lottószedelgőknek a község félrevezetésére szolgáló csalásmanipulációi.

Ennek magyarázata igen közel fekvő. A lottószedelgés tulajdonképeni kutfeje magában az államnak intézményében rejlik. Az állam telhetetlen gyomorral a nyomorra is ráveti az ő adóját a lottó pedig nem egyéb, mint a legerkölc-

A „honi“ kelme, a kártonsoknya, a gyapjuszővet nem elég jó manapság, a leányoknak bársonyban és selyemben kell járniok, akár van, akár nincs — — miből. A fényűzés, a tündökölmi vágy felemészti a Dárius kincsét is; a család egy fillért sem képes félretenni, szegény marad s a családapának, akit a teli éjkekhez hasonló hosszú és sötét számlák megöszítették még 60 éves korában is ép oly keservesen kell kaparnia, mint 30 éves korában.

Akinek három forint napi keresménye van, úgy költekezik, mintha háromezer forint évi jövedelme volna. A gyertyát mindakét végén meggyújtja s aztán szerencsétlenségnek keresztelt el könynyelműségét.

A takarékos, az élet csatáját felig megnyerte. Pénzt szerezni sokkal könnyebb, mint helyesen kiadni. Száz közül kilenczvenkilencz soha sem ismerkedett volna meg a szűkséggel, ha a pénzzel tudott volna bánni s ha komolyan meggondolta volna, hogy az, akinek egy forint a jövedelme s nyolcz forintot költ el: bolond és gazember.

Az adsságcsinálók rendesen hazugok is, mert a visszafizetést oly napra ígérk, amelyről előre tudják, hogy ígérötüket be nem válthatják. Igaz, hogy van kivételes eset is, amidőn betegség vagy valami szerencsétlenség teszi nyomorulttá az embert, de általában véve, az adósság egy nagy fertő, egy mély árok egy undorító pöczegödör; boldog az aki bele esve, kimászik belőle s a legboldogabb az, aki soha sem esett bele, mert aki az ördögöt egyszer vendégül hívta, csak nagy nehezen teheti

T Á R C Z A.

A hegy alján . . .

A hegy alján, pusztá tájon
Szél csapkodja homlokom.
Zörgő haraszton bolyongok;
Elmerengök, álmodom.

Messze távolba tekintek,
Köny önti el bús szemem.
Álmodom fényes tavaszról
A sok hervadt levelen.

Álmodom egy jobb jövőről,
Szívem béke lengi át:
Lesz tavasz még, nekem is nyíl,
Akkor majd egy-két virág.

Bánatos szív, nem vagy addig
Földhöz kötözött szegény,
A míg éltet egy-két álom,
A míg éltet egy remény!

Petri Mór.

Az adósságok.

Mielőtt örökre lezárta volna jó atyám a szemét, azt sugta a fülembé: „adósság, piszok s az ördög sohase lépje át házad küszöbét.“ Nagyon sokan nagyon nehéz s kivihetetlennek tartják ezt, pedig ha az ördög be is csúszik néha napján a

kuleslyukon, az adósságot s a piszokot — a jó nő, a nehéz munka s a becsület segedelmével — mindig öt lépésnyi távolságban lehet tartani a tűzhelytől.

Az adósság, az önértet gyilkosa. Aki a korcsmárosnak, kereskedőnek, péknek, szabónak stb. adósa; borsón jár, pióczával hál, annak a hátán kigyó mászkál. Nehéz dolog a szegénység: de az adósság; borzasztó, borzasztóbb a füstös háznál s a nyelven asszonytól, pedig ezt a kettőt tartják az élet legnagyobb csapásának. A szegénység tiszteltreméltó: de az adósságba merült hirnevét nagyon megrágnák a szomszédok fogai.

Vannak emberek, kik szeretnek adósságot csinálni s nem gondolják meg, hogy jobb dolga van a macskának a keményben, a bekának a vasvillán, a rókának a kopók előtt — az egernek a macska, — mint az adósnak a hitelezők körmei között. Az üres erszény korántsem oly gonosz dolog, mint a más pénzével megtöltött erszény. A becsületes ember nem jár másnak a csizmájában, nem visel idegen inget s nincs nyugta addig, amíg a felesége a divatárusnő kalapjában s a kereskedő kelméjében páváskodik.

Az adósságcsinálók a szegény taváru a szegénység csolnakában eveznek.

Az emberek legnagyobb része azért megy tönkre, mert nem addig nyujtozkodik, ameddig a takarója ér, hanem erején túl költekezik. Ebadóra sem telik keresetéből, mégis lovat és kocsit tart, mert hát fényűzés: a kor pestise, mely a szemiták és antiszemiták között egyformán dézsmál.

telenebb spekuláció a nyomorra, ezt zsákmányolja ki a kétségbeesés fokán az állam, hogy a koldus reményeiben, álmain, jövődó mondásain is elősködjek; adót vet a babonára, a hiszékenységre, a szerencsére, hogy fillérenként sajtolja ki belőlük, a mi kenyérnek valónak a háznál megfordul, a mit saját és gyermekeinek szája elől von el az inség! A mely krajczár nem jut közvetlenül a zsidónak gazdagságot gyűjtő perselyébe azt elviszi az állam a „kis lutrival“!

Ebben rejlik a mi rendszerünk igazságtalansága az óriási ellentét, a melynél az állam maga adja meg a lökést a szédelésnek!

Hányszor és mily erős érveléssel keltek már ki a „lutri“ ellen, hányszor és mily erős támadásokkal illették a kormányokat, hogy mesterségesen gyarapítják a nyomort és erkölcstelenséget? A fővárosi derék főkapitánya oly fába vágta a fejszéjét, a melybe ez beletörök — a minthogy már meg is történt, óhajtott volna, hogy támadna oly erélyes rendőrkapitány, a kinek hatalmában volna az államon megkezdeni a seprűzést. Most mi természetesebb mint az, hogy legfelsőbb kormánykörök kiadják a parancsolatot: „ne bántsd a lutrit!“ A főkapitány kénytelen fölhangyini megkezdett munkájával s a lottószédélgők nagy betűkkel nyomtatják ki ismét, hogy ők azok, kik a szegény nép jötevői, mert ők segítik elő tudományukkal a ternóc-inálást.

A támadásokra mindjárt előállnak azzal, hogy az államnak élni kell, az államnak szüksége van a lottójövedelemre! S éppen azért eljen a „T e r n ó c!“, a nép hadd menjen tönkre, hadd pusztuljon, hadd vesszen!

Lotárius.

A vasárnapi munkaszünet.

E fontos s égető kérdést vetette fel Veres József, pártunk kiváló tagja a képviselőház decz 5-iki ülésében az ellenzék minden árnyalata által elének helyesléssel fogadott beszédét egész terjedésében adjuk a következőkben:

Az 1868. 53. t. cz. 19. §-a meghagyja, hogy „vasárnapokon minden nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munka felfüggesztendő.“ A btkv. 52. §. száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandónak rendeli azt, ki ezen intézkedést megszegi. A belügyminiszter ur is adott már ki hasonló czélú rendeletet, de fájdalom, a törvény intézkedése csak a papíron maradt, az életben semmi hatása nem volt, semmi látszata nincs.

A mezőn, a gyárban, a műhelyben, hivatalban folyik a munka vasárnap is; gyűlések és vásárok vasárnapra téve; nyitva van minden kereskedés, telve minden csapszek; a rendszerető közönség megbotránkozik a törvény megszegése miatt, csak a rendőrség nem lát, nem hall semmit.

Pedig a törvény szándéka nagyon üdvös, nagyon szükséges: a vasárnapi nyugalom kérdése igen fontos, nemcsak egyházi, hanem politikai szempontból is. Égető kérdés ez, csak hogy nem

ki annak a szürét s a hol a tyúk egyszer tojt, alkalmasint másodszer is oda viszi a tojását; aki egyszer adósságot csinált, bizonyos hogy másodszer is csinál. Aki egy garast kölcsönöz, csakhamar forinttal fog tartozni, mert aki bokaig jár a sárban, az már a térdig erő sártól sem retten vissza.

Az adósság: kész gond, a hitel: kész veszedelem. A kölcsönadás s kölcsönvevés: tövis kerítés. A szentírás azt mondja: „Ne legyetek senkinek adósa!“ Ez nem annyit jelent, hogy fizessétek ki adósságaitokat, hanem hogy ne legyenek adósságaitokat, s én kereken kimondom, hogy akik a szentírás ezt a törvényét áthágják, azokat a kereszténységből ki kellene golyózni.

A pénzkölcsönzésnek felette, kedveznek magok a törvények is. Nem szükséges manap, hogy valaki tolvajjá legyen, elég ha üzletet nyit, s esődöt mond. Hogy mily jövedelmező ez az eljárás, bizonyítja a példaszó, amely úgy hangzik, hogy „Aki sohase mond esődöt, sohase lesz gazdag!“ Ismerek kereskedőket, kik ötször-hatszor mondták esődöt s lelkiüdvösségüket még se féltik, sőt ellenkezőleg a jöteknység híreben állanak s a menyországba mások könyörgik be őket. Gazemberek! borjut lopnak s bőret az irtalom oltárán az Urnak áldozzák! A jámborságból: tolvajzsákok varrnak.

Ime nézzék, ott sétál Mihaszna asszony! Olyan kényes és diszes, mint a páva; lányai zongoráznak, énekelnek, korcsolyáznak, a fiai urizálnak s maga Mihaszna ur a saját fogatán megy a börtözüre, s neve ott tündököl a jöteknység vállalatok

azok szempontjából, kik dologra legfőbb akkor fanyalodnak, mikor már beleuntak, belefáradtak a dologtalanságba; a kik nagy dolognak tartják még azt is, ha megúezik olykor-olykor, hogy hivatalnokai, vagy a cselédek hogyan és mennyit dolgoznak?

A vasárnapi nyugalmat nem az szokta megszegni, ha még oly serény is, aki magának, magától dolgozik, az olyan pihen vasárnap; hanem az szegi meg, aki mással dolgoztat, magának csak a hasznot veszi ki, az olyan lelketlen, kinek könyörület emberszeretet, erkölcs, vallás, családi érzelem hiu üres szó, gazdagság az eszköze, a czelja mindenben Gyomor nála a fő, a szív semmi Pénz beszél, lelkiismeret hallgat.

Az ilyen kapzsi, telhetetlen pénzsovargók komoly kézzel számítják ki, mily nagy veszteséggel jár a vasárnapi munkaszünet. Ezeknek csak azt felelném, bizony-bizony nem látszik meg a veszteség Amerika és Anglia gazdagságán, pedig ott a vasárnapi nyugalmat rideg szigorral megtartják, sőt az angol nép legnagyobb történetírója Macauly mondotta, „hogy Anglia a vasárnapi nyugalom tisztelben tartásának köszönheti nagyságát.“ Sőt nem látszik meg nálunk az orthodox zsidókon sem a szombat megülésének vesztesége; de másfelől a mi népünkön sem látszik meg a gazdagodás, pedig most a vasárnapot dologban töltik, üszora, végrehajtás, sikkasztás család, deficzit, öngyilkosság nem a jólét jelei szoktak lenni.

A vasárnapi nyugalom ellentétben látszik lenni némely érdekekkel, de csak látszik; ha a kereskedés vasárnap zárva lesz a szükséglet és fogyasztás a régi maradván. A vasárnapi kereslet eloszlik a hétköznapi forgalomra; s ha egyben másban csakugyan némelyekre nézve némi veszteséggel járna is, bő kárpótlást nyújt érte az általános erkölcsi nyereség. Az államnak pedig a magasabb erkölcsi érdekfejlesztés is kötelessége, nem csak az adókievetés és behajtása.

Azok, kiknek a vasárnapi nyugalom életbevágó érdeke, nem tudják azt kivívni a munkaadók összetartó érdekszövetkezte ellenére, mely természetes fölényt biztosít magának a vagyon által s szövetségést szerez a sajtóban, támaszt talál a törvény megszegése előtt szemet hunyó közigazgatásban. Ezek belátására kényére nem lehet hagyni ez ügy megoldását. Az egyház az erkölcsi érdekek természet: apoloja és szószólója, a törvényhozás, az ellentétes érdekek igazságos egyeztetője, kell, hogy párttul fogja a gyöngébet, az elnyomottat.

A vasárnap megszentelése nélkül az egyház nem vezetheti a népet a vallás és a mi ezzel karöltve jár, az erkölcs útján; vallásról, erkölcseről a nép ma napság beszélni sem hall, legalább jól nem, egyéb a templomban; de oda meg nem járhat, mert a szertelen kíméletlen verseny a vagyon hajhászásban elfogja még vasárnap is a templomtól, a mely pedig a népnek egyetlen művelődési helye és eszköze; hogyan nevelhetne azután az olyan szülő vallásos gyermeket, a ki maga sem az? Ennek következtében terjed a vallástalanság; pedig az egyház is nem magának nevel vallásos, erkölcsös, becsületes, békeszerető népet hanem a társadalomnak, a hazának. A valástalansággal együtt terjed az erkölcstelenség métye s kiirt a szívből minden nemes érzelmeket, felebaráti szeretetet, szánalmat, részvétet, megnyugvást, odaadást, egyetértést, eszmékért való lelkesedést s felelőszíri az emberben az állatot minden romboló vágyaival együtt kapzsvá, irigyé,

élet, szegény hitelezői azonban annyit sem tudnak tőle kapni, amennyiből megreggelizhetnének.

Az előkelő szédélgőkkel a rendőrség nálunk nem törődik, pedig a rabzubbonyt ezek érdemlik meg legjobban.

Rögtön fizess: adósságokat ne csinálj! Ez legyen mindenkinek a jelszava. Jobb esteli nélkül lefeküdni, mint adóssággal terhelten felkelni. A pénz gömbölyű: adósság nélkül is könnyen elgurul. Aki oly tárgyat vásárol, amire szüksége nincs, csakhamar oly tárgyat kell eladnia, amire szüksége van. Aki a gondatlanság mezején veti el pénzt: inséget arat.

Azt mondják, a szegénység az öt érteken kívül, még egy hatodik értekel ajándékozta meg az embert. Jó volna, ha ugy volna, mert sok adós mind az öt érteket elveszti, és sok kölcsönző értekek nélkül született, amennyiben azt képzei, hogy kölcsönözve nemcsak adósságot csinál, hanem adósságot törleszt is. — Az ilyen emberek azzal fizetik Pétert, amit Páltól kaptak kölcsön, s nem veszik észre, a midőn a jobb lábukat a sárból kihúzzák, s a bal lábukkal a sárba lépnek: mind a két lábukat besározzák.

A bevétellel takarekoskodni s a kiadásokat korlátozni kell. Ez a becsületes emberek főszabálya. Félek, hogy e szabályt hasztalan nyomtattam ki, mert azok, akik a mások pénzével dobálóznak, a jó tanácsot nem igen veszik be. No mindegy, aki hallani nem akar, annak éreznie kell: aki az olcsó tanácsot megve i, annak sokba kerül majd a bánata. Én elmondtam, amit kötelességem volt elmondani: óvakodjanak az adósságoktól! B. G.

szivtelenné, elégületlenné teszi, mert azt suttogja fülebe: egyiknek csak ünnep, a másiknak csak hétköznapi.

Emberhez, nem lelketlen gépéhez, vagy baromhoz illő bánásmódra méltán tart jogot minden ember, még a legszegényebb is; ha a hivatalnok nap-nap után reggeltől estig íróasztala mellett görnyedez, ha a kereskedő, iparos, földmives. cseléd, gyári munkás nap nap után kora hajnal-tól késő éjjelig verejtékes másért, mikor lehet magáé, családjáé, mikor szentelhet néhány édes órát családjának, gyermekeinek, barátainak?!

Korunkat a humanizmus jellemzi; ne csak állatvédegyeletet gyámolítsunk, hanem legyen szivünk embertársaink nyomora és vágya iránt is. A szakadatlan munka elcsigázz, kimeríti az embert, évről-évre csenevészébb ifjuság áll a hadsorozó bizottság elé, — hova jutunk így? És a satnyulás lesz ám az igazi veszteség a hazára!

Mi akadályozza a vasárnapi nyugalmat? Első sorban a zsidóság és annak érdeke, mely az ünnep rontásra először csábitott példájával s kényszerített befolyásával. A zsidóság ellene lesz pedig a maga szombatját megüli; könnyű neki, szombaton azt mondja keresztény cselédjének: neked ma nincs ünneped, dolgozzál; vasárnap pedig: nekem ma nincs ünnepem, dolgozzál.

Senki se kívánja, hogy szombatjáról lemondjon a zsidó, csak a vasárnapot tartsa meg, hiszen utalnan az emlegeti különben is, hogy alkalmazkodni akarnak a haza többi polgáraihoz, — nosza! Vagy mi, mint Amerikában épen most ajánlják nekik tulajdon rabbijaik, tegyék át szombatjukat vasárnapra. Vallásuk alig ellenzi ezt, hiszen a szombat a hetedik nap parancsával együtt adta Mózes az örömev parancsait is, mely így szólt: a hetedik esztendőben a föld nyugodalmának szombátja legyen, akkor a te földedet be ne vessed és szőlődet ne nyesd meg, a mi a te megadott földedden terem, meg ne arassad, a hetedik esztendőben künn hagyjad azt és megeresszed azt a te vetésedet, hogy a te népednek szegényei egyék meg azt, a maradékot pedig egze meg a mezőnek vada.

Ha ettől a parancstól eltértek s mintegy lealkudták az istentől, mert megtartása reájuk nézve sok veszteséggel járna, áttehetnék a szombatot is veszteség nélkül vasárnapra.

Néhány ezernek, kik már ugys előnyben vannak, érdeke, legfőbböször csak képzelt érdeke, a vasárnapi munka; a sok milliónak érdeke, igazán életbevágó érdeke, a vasárnapi nyugalom. Ezért foglalkozik a kérdéssel évről-évre nagyobb nyomattékkal és tágabb körben az egyház, az államok törvényhozása.

Ennek elintézése társadalmi, nemzetgazdasági szempontból igen szükséges. Amerikában, Angliában, sőt most már Ausztriában is törvény által van szabályozva, nálunk is a nép java része óhajta a vasárnapi nyugalmat és annak megszentelését.

Vallás-erkölcsi, társadalmi, közegészségi, közgazdasági szempontból kérem a miniszter ur intézkedését e kérdésben.

Országgyűlés.

December 5-én a kérvények tárgyalása alkalmával nevezetes dolog történt; ellenzéki részről tett indítványt fogadott el a képviselőház s ez indítványt Szalay Imre tette a bor gyártás feltétlen eltiltása iránt, az indítványhoz képest meghagyta a ház gr. Szecheny kereskedelmi miniszternek, hogy még ezen ülészak alatt nyujtson be törvényjavaslatot. E dologból kettő a tanúság az egyik, hogy kitartással az ellenzék is vihet ki valamit, Szalay Imre kilenc év óta buzgólkodik e tárgyban, soha ki nem fáradó, nem lankadó erélyllyel, míg végre eredményhez juthatott, a másik tanúság az, hogy a mit Tisza Kálmán mint jelen, a kormánypart jobb elemeinek lelkiismerete is azonal felelő, mert Szecheny ugyan hiába csinált oly arczot, mintha ugorkaként beakarták volna savanyítani, az ő „tekintélye“ nem volt képes az indítvány elfogadását megakadályozni.

A kérvények tárgyalása után interpellációk következtek, nevezetesen Veres József a vasárnapi munkaszünetet hozta szóba, beszédét egész terjedelmében közöljük.

Hétfőn e hó 7-én vette kezdetet az öt éves országgyűlésről szóló javaslat tárgyalása; valóban szánandó látványt nyujt azon hasztalan igyekezet, mellyel a kormánypart szónokai a szerencset fehéret mosni, e javaslatot úgy akarják feltüntetni, mintha az a közszabadságot erősítené, a kormány hatalmát pedig gyöngítené. Gr. Andrassy egész odáig ment, hogy kijelentette, miként a javaslatot azért fogadja el, mert ez fogja igazán megteremteni az ellenzék, beszede élénk derűtséget idézett elő: — míg Kunz csornai prépost és szombathelyi képi előnek abbéli meggondolatlan kifejezése, hogy a nemválasztó közönséget „csöcselékek“ nevezte, valóságos zivatart keltett. Tagadhatatlan, hogy az ellenzék szónokainak előadásán is némi bágyadság uralkodik, még Irányi Dániel beszédében emelkedett azon színvonalra, melyet a függetlenségi párt e vezérének minden előadá-

sában megszoktuk; a biztos leszavaztatással szemben Br. Andreánszky Gábor intézett felhívást az ellenzék párthoz az egyesülésre kérte őket, hogy sorakozzanak a kereszténység a jobb jövőt biztosító zászló, az antisemitizmus zászlója alá, melynek varázsa ellen Tisza Kálmán minden fondorlása, erőszakoskodása s taktikája haszontalannak fog bizonyulni. Beszéde mély hatást keltett s gondolkodóba ejtette mindazokat, kik a judaizmus mérgétől menten urai még saját maguknak.

Szalay Imre tárgyilagos erős érdekekkel támogatja azon álláspontját mely szerint elvileg nem ellenzi ugyan az öt éves országgyűlést, de azért a törvényjavaslatot el nem fogadja.

Rácz Géza is beszélt, untatván a saját ismétlések s közlésekkel, reá illik nagyon: Uram Isten oltalmazzon meg barátaitól majd ellenségeim-mel magam is végzek.

A vita második napján 9-én a ház feszült figyelem s osztatlan tetszése között szólottak Helfi Ignác és Gr. Apponyi Albert tüntető tetszéssel fogadta a ház előbbinek találó, éles megjegyzéseit különösen midőn Darányi Ignác beszédjére vonatkozva, — ki a törvényjavaslatot kiválólag (par excellence) társadalmak jellemezte, azzal vágott vissza hogy a törvényjavaslat nem „par excellence“, hanem „pour son excellence“ nem kiválólag társadalmi, hanem kiválólag ő excellenciájára a miniszter-elők ur állásának erősítésére van kigondolva. — Gr. Apponyi Albert szólott azon világos, de ölü logikával mely ellenfeleit rendszeren a falhoz szorítja; kimutatta mennyire összefügg az öt éves mandatum a választások tisztaságával s e nélkül mennyire csupán a kormány állását erősíti.

A vita e második napján megszólaltak a kormány emberei is; Ullmann Sándor (Dakterleben) nyíltan beismerte, hogy az öt éves választás azért kell, mert a kormánypárt nem bírja a költségeket három évenként, Visy Imre pedig ledarálta Hege-düs Sándortól reá hagyott ezer egyedik vezércikket. Beszéde azon benyomást tette, mint a kutyogó malom izgat egyhangy kutyogásával s elis almosit egyszerűre. E beszéd után Péchy Tamás elnök meg is könyörtült az elkinzött képviselőkön s öt percre felfüggesztette az ülést.

Tisza Kálmán miniszterelnök ur is szólt. Hogyan? hát szólt úgy, mint cselekszik a róka, midőn a vadászok nem csak üzőbe veszik, de meg is szorították, ugrik ide oda, csellegással él, fut előre hátra, hogy tévutra vezesse üldözőit, végre menedéket keres s talál azon lyukra, melyet a vadászok még el nem zártak. De hát azért a rókának még is csak az a sorsa, hogy vadász fegyvere eltalálja, — Csak türelem, türelem s kitartás!

A vita egyre foly, de kétsége bizonyára senkinek sincs abban, hogy Tisza ur hű mameklukjaival e törvényjavaslatot is megszavaztatja.

A tél.

Beállott a tél, befagyának a folyók s úgy látszik bár enyhébb, de hosszú tél küszöbén állunk. A régi jó időben szívesen üdvözlött vendég volt az az évszak, mely közelebb hozza az emberiséget az istenhez, az embereket egymáshoz; szorosabbakká válnak a nyári elfoglaltság idején meglazult családi, rokoni s baráti kötelek, télen megtelnek a templomok áhitatos hivatásokkal; advent, a karácsonyi ünnepek, új év és vízkereszt, mindannyi jelentőségű ünnepei a kereszténységnek, melyeken kicsiny és nagy, gazdag és szegény istenhez tér és az alvó természet nagyszerű csendjében fölhangzott a hálaadó, a dicsőítő ének ezek ajkairól, tanúságul annak, hogy midőn minden nyugszik, fővirraszt a hit s megdobogtatja a szívet az istenhez törekvő áhitat.

Igy volt az a régi jó időkben mert ma már a télnek más, sokkal szomorubb képe van. A sok tehertől földig görnyedett szegénység aggódva, remegve néz a tél elé; munka nincs, kenyér nincs, futóanyag nincs, vajjon ki fog segíteni a nyomorultakon, hogy a hosszú tél folyamán ne fagyjanak rá a halvány ajkakra az inség által kiszajtott könyvek?

A földmives-is aggódva néz a tél elé; nem képes pénzt csinálni, terményeinek nincsen ára, hogyan szerezzék hát be magának és családjának a télre szükséges ruhát, miből fizesse az adót, melyért különösen télen szokták zaklatni a szegény embert?

Az iparos, a kereskedő szintén fél, mert nincsen pénz s ha ez nincs, nyakukon maradnak a készítmények, az áruk.

A nyomorultul fizetett hivatalnokok szintén nem örülnek a télnek, több a kiadás, s a jövedelem nem szaporodik, nagyon nehéz fedezni a megsokasodott kiadásokat.

Az emberek duzzognak, panaszkodnak, elégtelennek s ez kétszeresen terhessé, unalmassá, elviselhetetlenül kínossá teszi a hosszú tél egyhangy, zord napjait.

És kevesen gondolnak arra, hogy a szeretet mely embert-emberhez vonz, a részvét mely letörli a szenvedők könyeit, az áhitat, mely istenhez

emel; mily melegítő fényként áradnának szét az emberek kebelében, a kik fáznak — mily jótékony hevületbe hoznák a kebleket, bevilágítják a homályos kis hajlékot s a teli zord időt kedves, nyárias évszakká varázsolják.

Tőlünk függ, visszaállítva a régi patriarkális életet, hogy a tél ne legyen rideg és hosszú.

Ott künn a vidéken, hol még nem hamvadt ki a szeretet szikrája, szoruljanak összebb az emberek a teli évad napjain. Azok a kedves szívderítő családi összejövetelek hozzák közelebb egymáshoz a jó keresztényeket; feledjék el a surlódásokat s megemlekeven arról, hogy az ember élete mulandó mint a mezők virága, állítsák helyre a békét egymás közt, éljenek egyetértésben.

Azután alkossanak hasznos egyleteket. Most van az idő, hogy a csengő pohár, a hegynek gond-üző leve mellett közös érdekeik javára szövetkezésbe lépjenek az emberek, most van ideje, hogy olvasókörök, népkönyvtárak, kölcsönsegély szövetkezetek, községi magtárak létesítésének eszméi megvalósítsanak. Mennyivel rövidebb lenne az a hosszú tél s mily kellemesen telnének el a napok, ha ilyeszerű hasznos munkákkal foglalkoznának az emberek, elűzve ekként maguktól a sötét, rémes gondolatokat.

Mikor pedig megszólalnak a harangok hívó ércnyelvei: teljenek meg a templomok, hangozzék föl a hálaadó ének, járják át a kebleket a vallás jótékony ízei, emelkedjék föl az ember istenhez, minden jók adójához, ki, miként tavaszt küld a tél elűzésére, akként jó napokat ad rossz napok után a benne hívőknek. Nem lenne az a tél olyan zord, oly rideg, ha a hit melege hatná át a kebleket, ha a remény mely égből száll alá elűzné a fagyfaló gondolatokat.

Végül melegítse föl szíveinket a jótékony haldogító érzete. Emlékezzünk meg azokról kik fáznak és éheznek s hozzuk meg tehetségeink szerint adományainkat a szerencsétlenek sorsának enyhítésére.

Igy lesz az évszak megszentelve igazán; ekként várhatjuk istennek áldását, mely majd elkövetkezik a mosolygó tavasz első csókjában, midőn ismét életre kel a természet, midőn fölhangzik a madárdal s lelkünk megijulva néz a jövőbe, testünk megedzve, karjaink kipihenten fognak a munkához.

K.

KÖZGAZDASÁG.

Kenyér és bor.

Nagy gyomra van Európának. Ez a mi szerencsénk. 300 millió embernek annyi kenyér kell, hogy Nyugat-Európa minden mintagazdasága, Amerika és India minden terményözöne mellett is jut még éhes gyomor a magyar terményeknek is. A vámsorompók sem elég magasak arra, hogy a jó izlés utat ne nyitja a világ legjobb lisztjének, melyet a magyar buza ad. Ezért keresik a magyar terményt mindenütt, a hol az igazi jót szeretik. Ennek köszönhetjük, hogy a világverseny és a vámkorlátok mellett is egész őszön át folyvást áradt a magyar termények bősége Nyugat piacaira szárazon, vizen. Tudjuk, hogy Fiume és a tenger meg sem bírta a szállítást. Többször be kellett szüntetni az áruk folyvételét. Elég kárára forgalmunknak, különösen pedig a fiúmei ut hitelének. A Duna is hatalmas fuvarosa volt az egész őszi évadon a magyar termékeknek. Az arlbergi pálya is kilépett valahára a verseny terére mint magyar fuvaros.

Adtunk munkát, fuvarát mindeniknek. Tele is van Európa közepe magyar terményekkel. Buza, liszt, árpa, zab, bab roppant készletekben van összehordva az európai terménypiacok nagy élesteráiban. Ujabbán szépen indul kifelé magyar bor is! Legelől jár a kivitelben a sörárpa, melyet roppant tömegekben főz sörre Dél-Németországba, az alsó Rajna-vidék, Hollandia, Svájc és Nagy-Britannia. Az elakadózó fiúmei uttól az elbei és rajnai utirányok veszik át a szállítás munkáját és hasznát. Buzánk legnagyobb része Svájcba tudul. A magyar liszt Nagy-Britanniába, Svájcba, Franciaországba megy, csak kis részben Dél-Németországba a vámkorlátok miatt. Ujabb időkben nagy mennyiségben megy a magyar zab Svájcba. A bab pedig Svájcba és Franciaországba.

De a legkedvesebb újdonság a magyar gazdákra az, hogy az idén Svájcba valószínűleg igen szép borkivitelünk lesz, sőt Franciaországba és Olaszországba is, mert ez országok idej bortermeése meglehetősen gyenge volt. De azért kereskedelmi összeköttetéseiket nem akarják a borkereskedők földadni, hát vásárolnak magyar borokat, főképp a könnyebb fajtákból és csinálnak azokból „lacrima Christi“ meg bordeauxit, melyeket aztán alkalmasint még az idegen kapkodó magyar inyenczerekre is rá sóznak borsos áron! Eddig még legfőképp a Dunán túl fekvő borvidékek borait vásárolgatták, de mihielyt annyira elkészülnek az idej borok, hogy szállításra alkalmasak lesznek, bizonyára fölendül majd hazaszerte a boráru.

A nemzetközi terményvásár csigalábakon jár. Newyorkban hátrálnak az árak. Nagyok a készletek. Mult héten csak 41,000 quarter buza és 104,000 zsák buzaliszt szállítottott Európába. A malmok nem bírják eladni lisztkészleteiket és kénytelenek beszüntetni a munkát sok helyen, nevezetesen Minneapolisban. Az angol piacokon mely csend uralkodik. Kevés a bevétel. A belföldi terménynek van keletkezése. Kelet-India roppant terméseitől ezután Anglia piacain Amerikának nem lesz helye. Franciaországban vámpolitikai műfogásokkal nem képesek emelni az árakat, annál kevésbé lendül a szárnyaszegett kereskedés, Belgium és Hollandia forgalma is lankadt. Még iránylag legtöbb élet látszik a Rajnán. Délnémetország pang. Az időszak is mind jobban siet a tél nyugalma felé. A folyószállítások mindinkább apadnak, mert minden pillanatban beállíthat a zuzmarás december és jégpáncéllal állhat a vízi forgalom útjába.

Erdészeti irodalmi pályázat. Az országos erdészeti egyesület pályázatot hirdet az „Erdészeti felmérés“ kézikönyvére, mely a tudomány ezen ágába tartozó anyagot az erdészeti szakoktatás és a gyakorlati erdőgazdaság szükségleteinek megfelelő módon tárgyalja. A nyertes mű jutalma a Deák Ferencz alapítvány kamatából 100 darab arany 550 frt értékben. A jelíges levéllel ellátott pályaművek 1887. márczius 31-ikéig küldendők be az egyesület titkári hivatalához. — Az egyesület egyúttal felhívja az erdészeti, növény-tani pályázatra „Jobb későn, mint soha“ jelige alatt beérkezett pályamunka szerzőjét, hogy a közgyűlés határozatához képest négy hét alatt jelentkezzen, hajlandó-e művét a bíráló bizottság utasításai értelmében átdolgozni s ha erre vállalkozik, mely határidőt kíván e célra kitűzni.

Budapesti tőzsde.

Érték-tőzsde.

— december 10 én.

A politikai helyzet kedvezőbb megítélése a spekulációt újabb vételekre buzdította; minek következtében az árak javultak. Lapunk zártakor jegyezték:

Magyar aranyjár. 4%.....	98.45
„ papírjárdék	90.15
Osztrák hitelrészvény.....	289.—
Magyar hitelbank	292.—
Jelzálogbank	113.—
Magyar földhitelintézet zálog levél 4 1/2 %	95.30
Osztrák-magyar bank zálog levél 4 1/2 %	102.—
Cs. kit. kör. arany	5.93
20 frankos arany	9.93
Német márka	61.75

Gabona-tőzsde.

Elénkebb forgalom mellett az árak jobbulnak. Lapunk zártakor jegyezték a következő árakat:

Buza bántási	76-81 kg.	7.65-8.25
„ tiszavidéki	76-81 „	7.65-8.25
„ pestvidéki	76-81 „	7.65-8.15
„ fejérmegyei	76-81 „	7.75-8.25
„ bácskai	76-81 „	7.75-8.25
„ északmagyarszági	76-81 „	7.35-7.90
rozsa	70-72 „	6.25-6.45
árpa takarmány	60-63 „	5.50-5.95
„ égetni való	62-64 „	6.20-7.20
„ sörfőzdei	64-66 „	7.50-9.—
zab	39-41 „	6.40-6.70
tengeri új bántási	75 „	5.85-5.90
„ másnemű	73 „	5.75-5.80
kőles	— „	5.—5.40
káposzta repce	— kg. 10%—11.—	
repce, új	— „ 10%—11.—	

Marhavásár

Pozsony december 7-én. Fölhajtottak 1011 drb marhát és pedig 850 magyar, és 127 német ökröt, 16 magyar és 24 német tehén, 3 magyar és 9 német bika és 26 bivalyt. A vásár nagyon élénk.

Bécs december 7-én. A szállítmány összesen 2692 darab, és pedig 578 magyar, 964 galicziai és 1141 német fajta. Az árak 2 frittal gyöngültek. Árak: magyar ökrök 52-60 fritt, galicziai 51-57 fritt, német áru 54-62 fritt. Legelő marha 47-51 fritt. (Mind 100 kilónként.)

Sertés-üzlet.

Köbánya, decz. 9-én. Az üzlet változatos. Magyar urasági öreg nehéz 45 frittig, fiatal nehéz 47.50-48 fritt., közép 47-48 fritt., könnyű 47-48 fritt. közönséges közép 34-43 könnyű 53-42 fritt. szerbiai nehéz 43-44.50 közép 39-42.50 fritt., könnyű 36-40 fritt. Hízó két éves makkos 30-32.

Felelős szerkesztő: SZALAY KÁROLY.